

Haal schaduwonderwijs uit de schaduw

Onderwijs op maat

Er wordt veel gesproken over maatwerk en gepersonaliseerd leren in het onderwijs. De harde realiteit is dat scholen momenteel nog te veel diplomafabrieken zijn waar rendement en efficiëntie de belangrijkste peilers van succes zijn.

Heel vreemd is dit niet. Het onderwijssysteem kent twee stuwende elementen wat dit in de hand werkt. Ten eerste is er de bekostiging van scholen, waarbij scholen per ingeschreven leerling gefinancierd worden. Het type leerling speelt ook een belangrijke rol (een vwo-leerling levert bijvoorbeeld meer op dan een vmbo-leerling, en ook zorgbehoeften spelen een rol). Ten tweede worden scholen door de Onderwijsinspectie afgerekend op behaalde cijfers van leerlingen en slagingspercentages. Dit tezamen zorgt ervoor dat scholen gebaat zijn bij 1) zoveel mogelijk leerlingen te werven, en 2) leerlingen zo snel mogelijk hun diploma te laten halen (doublerende leerlingen kosten de school geld). Voorheen werden scholen ook afgerekend op opstroom en afstroom cijfers, waardoor afstromers de school ook problemen opleverden. Dit is in 2015 veranderd waardoor scholen een “plusje” krijgen van de inspectie voor het laten opstromen van een leerling, en niet langer een “minnetje” krijgen voor afstromers. Dat is natuurlijk een goede ontwikkeling, maar scholen blijven over het algemeen denken binnen de kaders van rendement. Wij zien graag dat onderwijs op maat de norm wordt in plaats van rendement. Zonder een bepaald basisniveau op het spel te zetten, moet er ingezet worden op een systeem waar ruimte is voor individualiteit.

De rol van schaduwonderwijs

In dit systeem waar rendement centraal staat is individuele aandacht geen garantie, maar iets dat meer en meer particulier aangeschaft kan worden. Niet voor niets dat dit booming business is. Zolang het reguliere onderwijs erin faalt te differentiëren op basis van de individuele behoeftes van leerlingen, zal de vraag naar particuliere bureaus die in deze behoeftes voorzien blijven bestaan.

Schaduwonderwijs is een logisch gevolg van hoe het onderwijs in elkaar zit. Niet elke leerling rondt zijn middelbare schoolcarrière even snel af. Sommige leerlingen hebben een jaartje extra nodig, anderen kunnen het zelfs sneller. Doubleren zal voor de meeste leerlingen echter weinig zinvol zijn. Zet daarom in op zomerscholen trajecten om leerlingen waar nodig bij te spijkeren. Voorkomen is beter dan genezen! Bovendien zie je nu dat leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, dit vaak buiten de school om moeten zoeken. Het gevolg is allerlei dure particuliere onderwijsbureautjes die huiswerkbegeleiding en examentraining aanbieden. Veel ouders voelen zich uiteraard genooddaakt om hun kind te helpen waar dat kan. Wat er gebeurt is dat betrokken ouders hun kind dergelijk schaduwonderwijs laten volgen. Echter, ouders die minder betrokken zijn bij het onderwijs van hun kind, of waarvan de kennis ontbreekt of ouders die de extra ondersteuning simpelweg niet kunnen betalen, vallen buiten de boot. Deze leerlingen lopen zo een achterstand op ten opzichte van leerlingen die wel schaduwonderwijs genieten. Hierdoor neemt de kansenongelijkheid in het onderwijs alsmaar toe. Wij zeggen daarom: haal het schaduwonderwijs uit de schaduw.

Ten eerste moeten scholen extra begeleiding, bijles en examentraining aanbieden aan leerlingen die dat nodig hebben. Niet elke leerling heeft hetzelfde onderwijsaanbod nodig en scholen moeten gefaciliteerd worden in het aanbieden van een gedifferentieerd onderwijsaanbod. Daarnaast moeten particuliere bureaus die tegen torenhoge betalingen extra begeleiding en trainingen aanbieden worden verboden.